

Wyniki monitoringu czerwończyka fioletka *Lycaena helle*

czerwończyk fioletek *Lycaena helle* (fot. M. Sielezniew)

1. Sprawozdanie z monitoringu czerwończyka fioletka *Lycaena helle* w Polsce

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Kod, nazwa polska i nazwa łacińska

4038 czerwończyk fioletek *Lycaena helle*

2. Informacja w jakich regionach biogeograficznych występuje dany gatunek

Gatunek występuje w regionie biogeograficznym kontynentalnym

3. Koordynatorzy główni: obecni i w poprzednich badaniach

2011: Małgorzata Makomaska-Juchiewicz

2014: Małgorzata Makomaska-Juchiewicz

2017-2018: Małgorzata Makomaska-Juchiewicz

4. Koordynatorzy krajowi: obecni i w poprzednich badaniach

2011: Marcin Sielezniew

2014: Marcin Sielezniew

2017-2018: Marcin Sielezniew

5. Współpracownicy: obecni i w poprzednich badaniach

2011: brak

2014: brak

2017-2018: brak

6. Eksperti lokalni: obecni i w poprzednich badaniach

2011: Tomasz Blaik, Izabela Dziekańska, Jan Dziekański, Krzysztof Frąckiel, Mariusz Gwardjan, Marek Hołowiński, Marcin Kadej, Adam Malkiewicz, Wiczesław Michalcuk, Anna Misiukiewicz, Krzysztof Pałka, Łukasz Przybyłowicz, Marcin Sielezniew, Radosław Stelmaszczyk, Dariusz Tarnawski, Paweł Walkiewicz

2014: Tomasz Blaik, Łukasz Dawidowicz, Izabela Dziekańska, Jan Dziekański, Mariusz Gwardjan, Marek Hołowiński, Konrad Kata, Bogdan Klejzerowicz, Tadeusz Kurzac, Marcin Kutera Adam Malkiewicz, Wiaczesław Michalczuk, Krzysztof Pałka, Sławomir Pawlak Łukasz Przybyłowicz, Agnieszka Sala, Marcin Sielezniew, Stefan Sobczak, Dariusz Tarnawski, Paweł Walkiewicz

2018: Tomasz Blaik, Krzysztof Deonizak, Arkadiusz Dębała, Izabela Dziekańska, Jan Dziekański, Mariusz Gwardjan, Marcin Kadej, Konrad Kata, Bogdan Klejzerowicz, Tadeusz Kurzac, Marcin Kutera, Adam Malkiewicz, Wiaczesław Michalczuk, Krzysztof Pałka, Bartłomiej Pacuk, Sławomir Pawlak, Łukasz Przybyłowicz, Marcin Sielezniew, Stefan Sobczak, Dariusz Tarnawski, Paweł Walkiewicz

7. Lata i miesiące obecnych i poprzednich badań z informacją, czy jeżeli były istotne różnice w porze badań oraz warunkach pogodowych pomiędzy kolejnymi powtórzeniami badań, to czy mogły one wpłynąć na różnice w wynikach badań:

2011: IV-VII

2014: V-VII

2018: V-VIII

Utrzymujące się przez długi czas wysokie temperatury oraz susza mogły znacząco wpłynąć na wyniki obserwacji poprzez przyśpieszenie i skrócenie okresu pojawu względem lat typowych oraz spadek liczebności gatunku, który jest uznawany za higrofilny. Konsekwencją tego mogły być niższe wartości i oceny wskaźników: liczba obserwowanych osobników oraz indeks liczebności.

8. Liczba stanowisk i obszarów Natura 2000 przypadająca na poszczególne etapy badań:

Tab. 1A. Liczba stanowisk przypadająca na poszczególne etapy badań dla gatunku czerwończyk fioletek *Lycaena helle* w regionie biogeograficznym kontynentalnym, monitoring **skończony**

W latach (cykl)	Dokładnie w latach	Liczba stanowisk gatunku <u>czerwończyk fioletek</u> <i>Lycaena helle</i> monitorowanych w latach	Liczba usuniętych	Liczba dodanych	Liczba niemonitorowanych (i nieusuniętych)	Uwagi
2009-2012	2011	17	-	-	-	Brak
2013-2014	2014	30	1	14	-	W 2014 roku zrezygnowano z monitoringu stanowiska Wrzosówka, gdyż zmiana stosunków wodnych (zatonienie) wyeliminowała gatunek ze stanowiska.
2015-2018	2018	35	-	5	-	Brak

Tab. 1B. Liczba obszarów Natura 2000 przypadająca na poszczególne etapy badań dla gatunku czerwończyk fioletek *Lycaena helle* w regionie biogeograficznym kontynentalnym, monitoring **skończony**

W latach (cykl)	Dokładnie w latach	Liczba obszarów Natura 2000 z gatunkiem <u>czerwończyk fioletek</u> <i>Lycaena helle</i> monitorowanych w latach	Liczba usuniętych	Liczba dodanych	Liczba niemonitorowanych (i nieusuniętych)	Uwagi
2009-2012	2011	2	-	-	-	Podano liczbę obszarów, na których sporządzono raporty roczne.
2013-2014	2014	14	-	12	-	Podano liczbę obszarów, na których znajdowały się stanowiska badane w r. 2014, dla których sporządzono raporty roczne.
2015-2018	2018	18	-	4	-	Podano liczbę obszarów, na których znajdowały się stanowiska badane w r. 2017 i r. 2018, dla których sporządzono raporty roczne.

9. Informacja czy była zmieniana metodyka, w tym waloryzacja oraz kiedy i na czym polegała;

W pracach monitoringowych w roku 2018 (podobnie jak w roku 2014) zastosowano metodykę opisaną w przewodniku metodycznym GIOŚ. Metodyka ta różni się nieco od zastosowanej w pierwszym etapie prac monitoringowych w 2011 w zakresie przyjętych wskaźników stanu siedliska. W 2011 roku badano 3 wskaźniki siedliskowe: *baza pokarmowa, struktura roślinności i zarastanie przez drzewa i krzewy*. W metodyce opisanej w przewodniku zrezygnowano z określania wskaźnika *struktura roślinności* i wprowadzono 3 nowe: *powierzchnia siedliska, wiatrochrony oraz zarastanie ekspansywnymi bylinami*.

10. Informacja o ewentualnym wykorzystaniu wyników z innych projektów

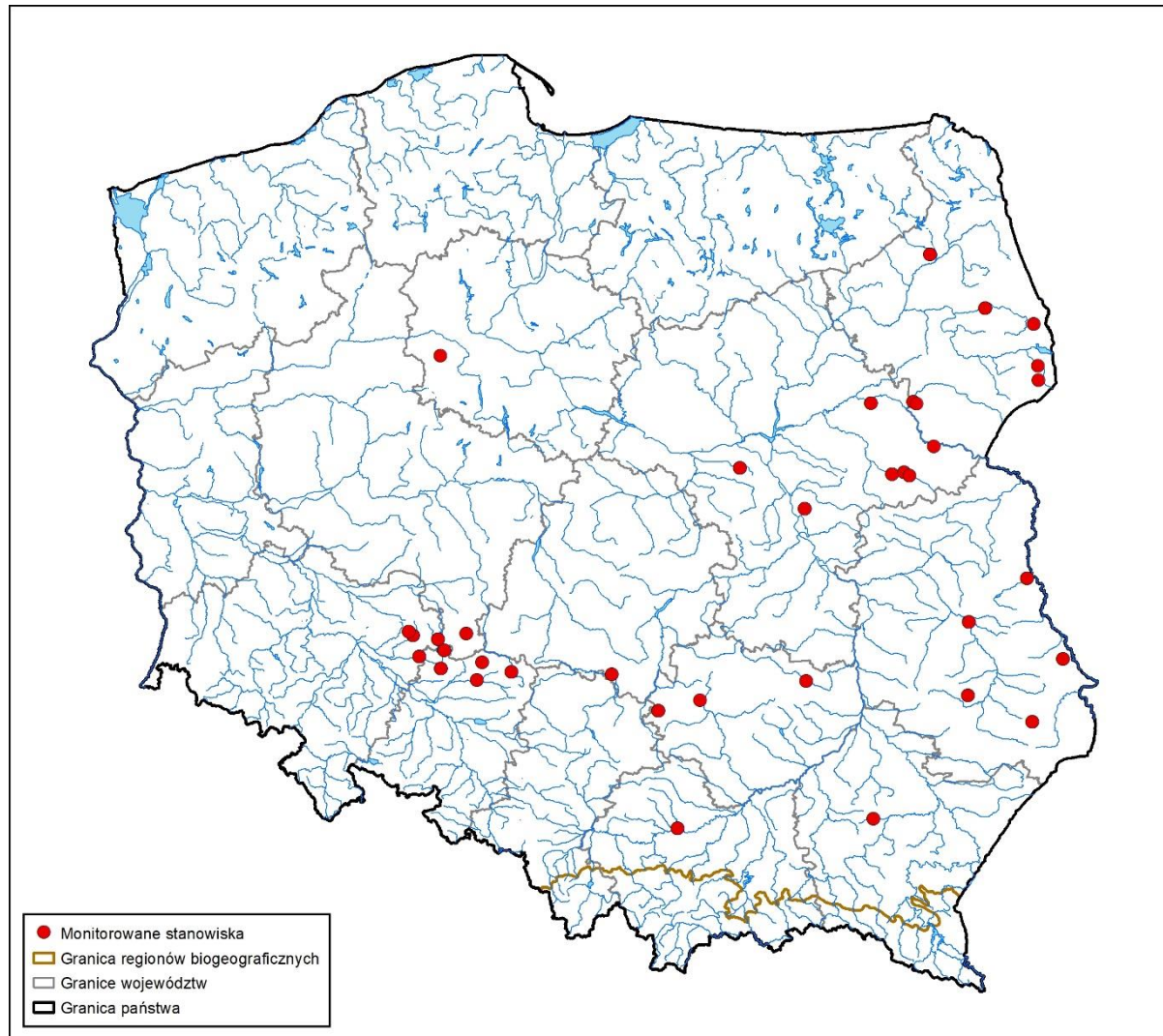
Nie wykorzystywano

11. Reprezentatywność wyników pod względem lokalizacji, ocena właściwego rozmieszczenia

W roku 2018 prace przeprowadzono na 35 stanowiskach (wszystkie w regionie biogeograficznym kontynentalnym), w tym 5 nowych. W poprzednim etapie monitoringu (2014) badano 30 stanowisk (w tym 14 po raz pierwszy). We wstępnym etapie prac w 2011 r. monitorowano 17 stanowisk; jedno z nich (Wrzosówka) wyłączono z dalszego monitoringu, gdyż zmiana stosunków wodnych doprowadziła do daleko idących zmian siedliskowych i prawdopodobnie wyeliminowała trwale populacje gatunku ze stanowiska.

Obecna sieć monitorowanych stanowisk stanowi już względnie dobrą reprezentację względem zasięgu występowania w Polsce. W ramach optymalizacji zaleca się dodanie stanowisk w rejonach, gdzie gatunek jest szeroko rozmieszczony tj. w woj. podlaskim (np. w Puszczy Knyszyńskiej znanych jest kilkadziesiąt stanowisk, a monitorowane jest tylko jedno) i lubelskim, tak by reprezentacja była proporcjonalna również względem lokalnych zasobów i ogólnie bardziej równomierna. Ponadto do sieci należy dodać każde ewentualnie nowo odnalezione stanowisko na zachodnich krańcach zasięgu występowania gatunku w Polsce. Dodać niedawno znalezione stanowisko koło Łomży na zachodniej granicy zasięgu w północno-wschodniej Polsce. Ogólnie należy dążyć, aby osiągnąć docelowo poziom 50 stanowisk.

Mapa rozmieszczenia stanowisk monitoringowych

2. Sprawozdanie z monitoringu czerwonończyka fioletka *Lycaena helle* w regionie biogeograficznym kontynentalnym

II.A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE STANOWISK

Tab. 2. Oceny: stanu ochrony, jego parametrów i wskaźników łącznie na stanowiskach w regionie biogeograficznym **kontynentalnym** w różnych okresach badawczych dla gatunku czerwonończyk fioletek *Lycaena helle* – monitoring **skończony**

Nazwa parametru/ Stan ochrony	Nazwa wskaźnika*/ Nazwa parametru	OCENA stanu gatunku <u>czerwonończyk fioletek</u> <i>Lycaena helle</i> na stanowiskach												Suma monitorowanych stanowisk		
		Liczba stanowisk z daną oceną:														
		FV			U1			U2			XX			poprzednio		teraz
		poprzednio	teraz		poprzednio	teraz		poprzednio	teraz		poprzednio	teraz				
		2011	2014	2018	2011	2014	2018	2011	2014	2018	2011	2014	2018	2011	2014	2018
Populacja	indeks liczebności	7	12	5	3	7	5	2	9	18	5	2	7	17	30	35
	izolacja	4	8	29	9	13	3	4	9	3	-	-	-	17	30	35
	liczba obserwowanych osobników	10	13	5	4	8	5	3	9	21	-	-	4	17	30	35
	Parametr: Populacja	9	6	4	5	10	6	3	14	23	-	-	2	17	30	35
Siedlisko gatunku	baza pokarmowa	12	15	12	3	12	15	1	3	8	1	-	-	17	30	35
	powierzchnia siedliska	-	26	31	-	3	3	-	-	-	-	1	1	-	30	35
	struktura roślinności*	15	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	17	-	-
	wiatrochrony	-	26	30	-	4	4	-	-	1	-	-	-	-	30	35
	zarastanie ekspansywnymi bylinami	-	16	22	-	10	10	-	3	3	-	1	-	-	30	35
	zarastanie przez drzewa i krzewy	10	24	28	5	6	7	2	-	-	-	-	-	17	30	35
	Parametr: Siedlisko gatunku	10	9	9	6	15	17	1	6	9	-	-	-	17	30	35
Perspektywy ochrony		5	9	6	8	15	17	4	5	10	-	1	2	17	30	35
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)		8	5	1	5	11	10	4	14	24	-	-	-	17	30	35

*Wskaźniki badane wyłącznie w 2011 r.

Uwaga: W 2011 roku badano 3 wskaźniki siedliskowe: *baza pokarmowa*, *struktura roślinności* i *zarastanie przez drzewa i krzewy*. W metodyce opisanej w przewodniku zrezygnowano z określania wskaźnika *struktura roślinności* i wprowadzono 3 nowe: *powierzchnia siedliska*, *wiatrochrony* oraz *zarastanie ekspansywnymi bylinami*.

Tab. 2.A. Podsumowanie zmian ocen stanu ochrony, parametrów i wskaźników łącznie tylko na tych stanowiskach, na których powtarzano badania, w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla gatunku czerwończyk fioletek *Lycaena helle* - monitoring skończony

Nazwa wskaźnika/ parametru/ Stan ochrony	ZMIANY OCEN gatunku <u>czerwończyk fioletek</u> <i>Lycaena helle</i>									Suma stanowisk, na których powtarzano badania
	Liczba stanowisk z daną zmianą, w tym rzeczywistą									
	poprawa			pogorszenie			zmiana z oceny XX	zmiana na ocenę XX	brak zmian	
	o 1 stopień	o 2 stopnie (z U2 na FV)	Razem poprawa	o 1 stopień	o 2 stopnie (z FV na U2)	Razem pogorszenie				
indeks liczebności	1	-	1	7	4	11	-	4	14	30
izolacja	11	6	17	-	-	-	-	-	13	30
liczba obserwowanych osobników	1	-	1	10	5	15	-	3	11	30
Parametr: Populacja	1	1	2	8	2	10	-	1	17	30
baza pokarmowa	-	-	-	6	2	8	-	-	22	30
powierzchnia siedliska	1	-	1	-	-	-	-	-	29	30
wiatrochrony	-	-	-	-	-	-	-	-	30	30
zarastanie ekspansywnymi bylinami	3	-	3	1	1	2	1	-	24	30
zarastanie przez drzewa i krzewy	2	-	2	2	-	2	-	-	26	30
Parametr: Siedlisko gatunku	3	-	3	3	1	4	-	-	23	30
Perspektywy ochrony	3	-	3	11	-	11	1	-	15	30
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)	2	-	2	10	1	11	-	-	17	30
UWAGI: np. podanie informacji o zmianach pozornych	Brak									

PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE STANOWISK

II.A.1 Wskaźniki stanu ochrony, aktualne oddziaływania i przewidywane zagrożenia w regionie biogeograficznym kontynentalnym na stanowiskach

1. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników populacji na stanowiskach

Liczba obserwowanych osobników

Gatunek w postaci dorosłej obserwowano na wszystkich za wyjątkiem trzech stanowisk (Kochłowice, Mrowla, Wólka, Szubin). W przypadku dwóch z nich gatunek był obserwowany poza badaniami monitoringowymi w czasie lotu p[ierwszego pokolenia (Szubin) lub w stadium gąsienicy (Mrowla). Generalnie czerwończyk fioletek był w sezonie mało liczny, a do tego miało miejsce przyspieszenie fenologiczne wynikające z warunków pogodowych (wysoka temperatura, susza). Część wykonawców mogła zacząć obserwacje zbyt późno, czego konsekwencją mogły być zaniżone wyniki dla tego wskaźnika, a czasem wręcz przeoczenie gatunku. Maksymalna wartość wskaźnika liczba obserwowanych osobników wyniosła 27 osobników/100m transektu (Podbiel). Zaledwie pięć stanowisk (14,3%) otrzymało ocenę FV, pięć – U1, a aż 21 z 35 (60%) – U2. W przypadku czterech stanowisk ocena była nieznana - XX. W porównaniu z rokiem 2014 r. na połowie stanowisk (15 z 30) odnotowano spadki oceny wskaźnika, w tym na pięciu aż o dwa stopnie (Baranów, Golice, Łąki Nowohuckie, Ogrodniczki, Smogorzów). Tylko na jednym natomiast (3,3%) nastąpiła poprawa (Dziadowa Kłoda), na 11 (36,75) zmian nie odnotowano, a na trzech zmieniono ocenę na XX z uwagi na prawdopodobieństwo przeoczenia zasadniczej części pojawu.

Indeks liczebności

Wartość wskaźnika indeks liczebności wyniosła od 0 (Kochłowice, Mrowla, Wólka, Szubin) do 46 osobników/100m transektu (Miodary koło Oleśnicy). Zaletwie pięć stanowisk (14,3%) otrzymało ocenę FV, pięć – U1, a 18 z 35 (51,4%) – U2. W przypadku siedmiu stanowisk (20%) ocena była nieznana (XX). W porównaniu z rokiem 2014 r. na 11 z 30 stanowisk (36,7%) odnotowano spadki oceny wskaźnika, w tym na czterech aż o dwa stopnie (Baranów, Golice, Łąki Nowohuckie, Władysławin). Natomiast Tylko na jednym stanowisku (3,3%) nastąpiła poprawa oceny(Dziadowa Kłoda), na 14 stanowiskach(46,7%) zmian nie odnotowano, a na czterech (13,3%) zmieniono ocenę na XX z uwagi na niepełne względem okresu pojawu obserwacje.

Izolacja

Wartość wskaźnika izolacja była bardzo zróżnicowana i wahała się do kilkuset metrów do 21 km w przypadku stanowiska Gorzów Śląski. Zdecydowana większość stanowisk tj. 29 z 35 (82,9%) była nieizolowana (FV), a po trzy stanowiska (8,6%) otrzymało oceny U1 i U2. W przypadku 17 z 30 stanowisk (56,7%) odnotowano poprawę ceny tego stanowiska o jeden (11 stanowisk) lub dwa stopnie sześć stanowisk), co było głównie efektem poprawy stanu wiedzy odnośnie lokalnego rozmieszczenia gatunku. Zmian oceny ni odnotowano w przypadku 13 stanowisk (43,3%).

2. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników siedliska gatunku na stanowiskach

Baza pokarmowa

Średnie pokrycie rośliną żywicielską było bardzo zróżnicowane i wahało się od <5% (Chodów, Golice, Wólka Leśna, Wólka) do ok. 70% (Łąki Ciechańskie). W przypadku 34,2% stanowisk (12 z 35) baza pokarmowa została oceniona jako dobra (FV), największy (42,9%) był udział stanowisk z oceną niezadawalającą (U1). Słabą bazę pokarmową miało 8 (22,9%) stanowisk – oceny U2. W przypadku większości stanowisk monitorowanych powtórnie (22 z 30; 62,9%) zmian nie odnotowano. W przypadku ośmiu stanowisk (26,7%) doszło do pogorszenia zasobności siedliska, w tym przypadku sześciu o jeden stopień, a w przypadku dwóch (6,7%) o dwa stopnie (Golice, Wólka Leśna). W żadnym przypadku nie doszło do poprawy oceny bazy pokarmowej.

Powierzchnia siedliska

Powierzchnia monitorowanych stanowisk była również bardzo zróżnicowana i mieściła się w przedziale od 0,5 ha (Teremiski) do 400 ha (Podbiel). W zdecydowanej większości przypadków (31 z 35; 88,6%) oceniono ją jako właściwą FV, w przypadku trzech stanowisk (8,6%) jako niezadawalającą, a jednego - jako nieznaną (XX), co wynikało z braku gatunku i zanikania rośliny żywicielskiej, a co za tym idzie możliwość precyzyjnego określenia granic potencjalnego siedliska w kompleksie łąk i zarośli. Zmianę oceny, a konkretnie poprawę odnotowano w przypadku jednego stanowiska spośród 30 powtórnie monitorowanych (3,3%): z U1 na FV (Smogorzów). Nie była to jednak zmiana rzeczywista, ale wynikała z innego podejścia do określenia granic potencjalnego siedliska (zasięg rośliny żywicielskiej zamiast wyłącznie fragmentu siedliska, w którym widywano motyla).

Wiatrochrony

Wskaźnik ten mający charakter opisowy otrzymał ocenę FV w przypadku zdecydowanej większości stanowisk (30 z 35; 85,7%), w czterech przypadkach (11,4%) ocena była niezadawalająca, a jednym (2,9%) zła (stanowisko Janowo mające charakter otwarty za wyjątkiem skraju przylegającego do lasu). W przypadku 30 stanowisk monitorowanych powtórnie nie odnotowano żadnych zmian, jeśli chodzi o oceny tego wskaźnika.

Zarastanie ekspansywnymi bylinami

Udział powierzchni stanowiska zarośniętej ekspansywnymi bylinami (głównie trzciną) wahał się od 0 (Markotów Duży) do 80% w przypadku stanowiska Mrowla, gdzie rdest węzownik był silnie przygłuszany przez nawłóć późną oraz Chodowa, gdzie głównym problemem była pokrzywa zwyczajna, wiązówka błotna oraz szczaw omszony. W przypadku większości stanowisk (22 z 35; 62,8%) wskaźnik ten uzyskał ocenę FV, w przypadku 10 (28,6%) – U1, a jedynie trzech (8,6%) – U2 (Mrowla, Chodów, Golice). W przypadku zdecydowanej większości powtórnie monitorowanych stanowisk (24 z 30; 80%) nie odnotowano zmian, jeśli chodzi o ocenę tego wskaźnika w porównaniu z rokiem 2014. Na trzech stanowiskach (Dziadowa Kłoda, Kijowice, Miodary k. Oleśnicy) nastąpiła poprawa (o jeden stopień), a na dwóch pogorszenie z FV na U1 (Baranów) lub dwa stopnie (Golice).

Zarastanie przez drzewa i krzewy

Stopień zarośnięcia powierzchni stanowisk przez drzewa i krzewy wahał się od 0% (Ciechanowiec, Kijowice, Markotów Duży, Smogorzów, Szubin) do ok. 30% (Bobry k. Radomska, Kosiorzki za Ciechanowcem). Dla zdecydowanej większości stanowisk (28 z 35; 80%) stwierdzono bardzo niski udział powierzchni zarośniętej (ocena FV), w przypadku siedmiu stanowisk ocena była niezadawalająca (U1), a żadnego zła (U2). Poprawę oceny o jeden stopień odnotowano w przypadku dwóch stanowisk powtórnie monitorowanych (6,7%), w przypadku Smogorzowa była to zmiana rzeczywista wynikająca z przywrócenia koszenia, podczas gdy w przypadku Włodawki wynikała raczej z innego szacowania powierzchni siedliska. W przypadku dwóch innych stanowisk odnotowano pogorszenie oceny tego wskaźnika (Kapice, Sokołowice), co było skutkiem postępującej sukcesji.

3. Stan i zmiany w czasie poszczególnych aktualnych oddziaływań dla gatunku na stanowiskach

Wskazano aż 31 różnych kodów oddziaływań, ale większość z nich dotyczyła pojedynczych stanowisk. Największą grupę oddziaływań (wymienionych w przypadku 27 z 35 stanowisk) stanowiły te związane z użytkowaniem kośnym łąk, będących siedliskiem czerwończyka fioletka (A03, A03.01, A03.02, A03.03), o zróżnicowanym natężeniu. W większość przypadków był to wpływ negatywny, a wyłącznie negatywny w przypadku A03.01 (intensywne koszenie lub intensyfikacja). Koszenie może powodować bezpośrednią śmiertelność gąsienic i/albo redukcję dostępu do bazy roślin żywicielskich/nektarodajnych. Z kolei nieintensywne koszenie (A03.02) miało mieć, według ekspertów, wpływ pozytywny. W przypadku 20 stanowisk wskazywano na zachodzące procesy sukcesji (K02, K02.01), czyli postępujące zarastanie siedlisk łąkowych przez drzewa i krzewy oraz ekspansję bylin będące efektem zaniechania użytkowania. Natężenie tych procesów w 10 przypadkach określono jako słabe, co wynika z tego że jest to często proces stopniowy w odróżnieniu od użytkowania, którego efekt może być natychmiastowy. Zaniechanie koszenia (wymieniane w przypadku ośmiu stanowisk jest w perspektywie długoterminowej zawsze oddziaływaniem negatywnym, choć w krótkim terminie może przynieść znaczącą poprawę w przypadku powierzchni wcześniej intensywnie użytkowanych. W porównaniu z 2014 rokiem struktura oddziaływań nie uległa istotnym zmianom.

4. Stan i zmiany w czasie w zakresie i intensywności poszczególnych przewidywanych zagrożeń dla gatunku na stanowiskach.

W przypadku oddziaływań najczęściej wymienianym zagrożeniem okazała się ewolucja biocenotyczna - zarastanie siedlisk (K02), będąca efektem zaniechania braku koszenia (A03.03) związana z brakiem użytkowania lub zarzuceniem pasterstwa/brakiem wypasu (A04.03). Druga grupa zagrożeń dotyczyła ewentualnej zmiany sposobu użytkowania terenu, intensyfikacji koszenia /wypasu, koszenia w nieodpowiednim czasie, czy pozostawianie nieskoszonego siana na powierzchni (A02, A03, A03.01, A04, A04.01.01, A04.03). W poprzednim etapie prac najistotniejsze zagrożenia pokrywały się z podawanymi obecnie (zarastanie siedlisk na skutek braku użytkowania lub nieodpowiednie użytkowanie). Można jednak zauważyć, że skala zagrożenia sukcesją nieco się zwiększyła. Nowym zagrożeniem są susze i zmniejszanie opadów (M01.02), co ma związek zapewne z warunkami pogodowymi w roku 2018 roku, które skutkowały z dużym prawdopodobieństwem niskimi liczebnościami czerwończyka fioletka na wielu stanowiskach.

II.A.2. Stan ochrony i jego parametry w regionie biogeograficznym kontynentalnym - na stanowiskach

1. Stan i zmiany w czasie parametru populacji na stanowiskach

Stan populacji w przypadku większości stanowisk (76,7%) został oceniony jako zły U2, 20% - jako średni (U1) i tylko 13,37% - jako dobry FV (łączany-Ziemiełowice, Miodary k. Oleśnicy, Podbiel, Sokołowice k. Oleśnicy). Zły stan populacji wiązał się prawie wyłącznie z niską liczebnością.

W przypadku 10 z 30 stanowisk monitorowanych powtórnie (33,3%) nastąpiło pogorszenie stanu populacji z porównaniu z rokiem 2014 r., w tym na dwóch stanowiskach aż o dwa stopnie z FV na U2 (łąki Nowohuckie, Władystawin). Poprawę odnotowana zaledwie w przypadku dwóch stanowisk (6,7%) z U2 na FV (łączany-Ziemiełowice) oraz z U1 na FV (Podbiel).

2. Stan i zmiany w czasie parametru siedliska gatunku na stanowiskach

Stan siedlisk w przypadku prawie połowy stanowisk (48,6%) został oceniony jako niezadowolający U1. Po dziewięć stanowisk (25,7%) otrzymało ocenę właściwą FV oraz złą U2. Najbardziej ocenianym wskaźnikiem jakości siedliska była baza pokarmowa. W przypadku 3 z 30 stanowisk monitorowanych powtórnie (10%) nastąpiła poprawa oceny z U1 na FV (Miodary k. Oleśnicy, Podbiel) lub z U2 na U1 (Kijowice), a w przypadku czterech stanowisk pogorszenie o jeden stopień (Ciechanowiec – Pałatki, Golice, Sokołowice k. Oleśnicy) lub o dwa (Wólka Leśna). W przypadku zdecydowanej większości stanowisk (76,7%) zmian nie odnotowano.

3. Stan i zmiany w czasie parametru perspektyw ochrony gatunku na stanowiskach

Perspektywy ochrony zostały ocenione ogólnie lepiej niż stan populacji. W przypadku 17 stanowisk (48,7%) uznano je za niezadowolające U1, w przypadku 10 (28,6%) za złe U2 i 6 (17,1%) za dobre FV. Złe perspektywy dotyczą stanowisk Antoniówka, Baranów, Bobry k. Radońska, Chodów, Golice, Kochłowice, Międzyziesie, Ogrodniczki, Wólka, Wólka Leśna). Oceny niezadowolające i złe wynikały głównie z obserwowanych zmian sukcesyjnych oraz nieodpowiedniego użytkowania. W przypadku 3 z 30 stanowisk monitorowanych powtórnie (10%) nastąpiła poprawa oceny z porównaniu z rokiem 2014 r. z tj. z U2 na U1 (Dziadowa Kłoda, Kijowice, Smogorzów), co miało związek z wprowadzeniem ekstensywnego użytkowania, które wydaje się mieć pozytywny wpływ na lokalne populacje. Pogorszenie oceny z FV na U1 lub z U1 na U2 nastąpiło w przypadku 11 stanowisk (36,7%). Największą grupę (50%) stanowiły stanowiska, dla których zmian pespektyw nie odnotowano.

4. Stan ochrony gatunku i jego zmiany w czasie na stanowiskach

Tylko w przypadku jednego stanowiska z 35 (2,9%) stan ochrony gatunku oceniono, jako właściwy FV. W przypadku 10 był on niezadowolający U1 (28,6%), a aż 24 (68,6%) zły U2, co było głównie konsekwencją złego stanu populacji. Tylko przypadku 2 z 30 stanowisk monitorowanych powtórnie (6,7%) nastąpiła poprawa oceny o jeden stopień porównaniu z rokiem 2014 r z U2 na U1 (łączany-Ziemiełowice) lub z U1 na FV (Miodary k. Oleśnicy). W 11 przypadkach (36,7%) odnotowano pogorszenie oceny (w tym w przypadku łąk Nowohuckich o dwa stopnie), a w 17 zmian nie odnotowano (56,7%).

II.B. POZOSTAŁE TABELI NA POZIOMIE STANOWISK

Tab. 3. Oceny: stanu ochrony i jego parametrów na poszczególnych stanowiskach w regionie biogeograficznym **kontynentalnym** dla gatunku czerwończyk fioletek *Lycaena helle* - monitoring **skończony**

Lp.	KOD OBSZARU Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	OCENY gatunku <i>czerwończyk fioletek</i> <i>Lycaena helle</i> na poszczególnych stanowiskach*											
						Populacja			Siedlisko gatunku			Perspektywy ochrony			Stan ochrony (ocena ogólna)		
						poprzednio	teraz	w	poprzednio	teraz	w	poprzednio	teraz	w	Poprzednio	teraz	w
						W roku 2011	w roku 2014	w roku 2018	W roku 2011	w roku 2014	w roku 2018	W roku 2011	w roku 2014	w roku 2018	W roku 2011	w roku 2014	w roku 2018
1.	PLH060025	Dolina Sieniochy	lubelskie	4428	Antoniówka	FV	U1	U2	U1	U1	U1	U1	U1	U2	U1	U1	U2
2.	PLH300035	Baranów	wielkopolskie	5165	Baranów	-	U2	U2	-	U1	U1	-	U1	U2	-	U2	U2
3.			łódzkie	5156	Bobry Radomska k.	-	U2	U2	-	U2	U2	-	U2	U2	-	U2	U2
4.	PLH140032	Ostoja Nadliwiecka	mazowieckie	5186	Chodów	-	U2	U2	-	U2	U2	-	U1	U2	-	U2	U2
5.			podlaskie	5148	Ciechanowiec - Pałatki	-	U1	U1	-	FV	U1	-	U1	U1	-	U1	U1
6.	PLH140011	Ostoja Nadbużańska	mazowieckie	11087	Drohiczyn - Ruska Strona	-	-	U1	-	-	FV	-	-	FV	-	-	U1
7.			dolnośląskie	3613	Dziadowa Kłoda koło Sycowa.	FV	U2	U2	U1	U1	U1	U1	U2	U1	U1	U2	U2
8.	PLH140032	Ostoja Nadliwiecka	mazowieckie	5231	Golice	-	U1	U2	-	U1	U2	-	U1	U2	-	U1	U2
9.			opolskie	5315	Gorzów Śląski	-	U2	U2	-	FV	FV	-	U1	U1	-	U2	U2
10.	PLC200004	Puszcza Białowieska	podlaskie	11151	Janowo	-	-	U2	-	-	U2	-	-	U1	-	-	U2
11.	PLH200008	Dolina Biebrzy	podlaskie	4489	Kapice (dolina Biebrzy)	U1	U2	U2	U1	U1	U1	FV	U1	U1	U1	U1	U2
12.	PLH020065	Bierutów	dolnośląskie	4450	Kijowice	U2	U2	U2	U1	U2	U1	U2	U2	U1	U2	U2	U2
13.			opolskie	5316	Kochłowice	-	U2	U2	-	U1	U1	-	XX	U2	-	U2	U2
14.			podlaskie	11135	Kosiorki za Ciechanowcem	-	-	U2	-	-	U1	-	-	XX	-	-	U2
15.			opolskie	4025	Łączany-Ziemiełowice	FV	U2	FV	FV	U1	U1	U1	U1	U1	FV	U2	U1

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2015-2018

16.	PLH060005	Dolina Środkowego Wieprza	lubelskie	4462	Łąki Ciechańskie	FV	FV	U1	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	U1
17.	PLH060099	Uroczyska Lasów Strzeleckich	lubelskie	4463	Łąki nad Wełnianką	FV	U1	U2	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	U1	U2
18.	PLH120069	Łąki Nowohuckie	małopolskie	4344	Łąki Nowohuckie	FV	FV	U2	FV	FV	FV	FV	FV	U1	FV	FV	FV	U2
19.	PLH160013	Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą	opolskie	5649	Markotów Duży	-	U2	U2	-	U1	U1	-	U1	U1	-	U2	U2	U2
20.			świętokrzyskie	4439	Międzylesie	U1	U2	U2	FV	U1	U1	U1	U1	U2	U1	U2	U2	U2
21.	PLH020091	Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszyckiego	dolnośląskie	5448	Miodary koło Oleśnicy	-	FV	FV	-	U1	FV	-	FV	FV	-	U1	FV	FV
22.	PLH180043	Mrowie Łąki	podkarpackie	5173	Mrowla	-	U2	XX	-	U2	U2	-	FV	U1	-	U2	U2	U2
23.			podlaskie	3531	Ogrodniczki	FV	U1	U2	FV	U1	U1	U1	U1	U2	FV	U1	U2	U2
24.	PLH140001	Ostoja Bagno Całowanie	mazowieckie	4421	Podbiel	FV	U1	FV	FV	U1	FV	U1	U1	U1	FV	U1	U1	U1
25.	PLH260039	Wzgórza Kunowskie	świętokrzyskie	5335	Rudka	-	U1	U1	-	U1	U1	-	U1	U1	-	U1	U1	U1
26.			opolskie	4168	Smogorzów	U1	U1	U2	U1	U2	U2	U2	U2	U1	U2	U2	U2	U2
27.	PLH020091	Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszyckiego	dolnośląskie	3612	Sokołowice koło Oleśnicy	FV	FV	FV	FV	FV	U1	U1	FV	U1	FV	FV	FV	U1
28.	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	podlaskie	5754	Straszewo	-	U1	U1	-	FV	FV	-	U1	U1	-	U1	U1	U1
29.	PLH040027	Łąki Trzęślicowe w Foluszu	kujawsko-pomorskie	11201	Szubin	-	-	XX	-	-	U2	-	-	XX	-	-	-	U2
30.	PLC200004	Puszcza Białowieska	podlaskie	11150	Teremiski	-	-	U2	-	-	U1	-	-	U1	-	-	-	U2
31.			mazowieckie	5329	Treblinka	-	FV	U1	-	FV	FV	-	FV	FV	-	FV	FV	U1

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2015-2018

32.	PLH060040	Dolina Łętowni	lubelskie	4429	Władysławin	U1	FV	U2	FV	U1	U1	U1	FV	U1	U1	FV	U1	
33.			lubelskie	4436	Włodawka	U1	U1	U2	FV	U1	U1	FV	FV	FV	FV	U1	U2	
34.			mazowieckie	4348	Wólka	U2	U2	U2	U1	U2	U2	U2	U2	U2	U2	U2	U2	
35.	PLH140032	Ostoja Nadliwiecka	mazowieckie	5247	Wólka Leśna	-	U2	U2	-	FV	U2	-	U1	U2	-	U2	U2	
36.			świętokrzyskie	4459	Wrzosówka	U2	-	-	U2	-	-	U2	-	-	U2	-	-	
Suma poszczególnych ocen stanowisk						FV	9	6	4	10	9	9	5	9	6	8	5	1
						U1	5	10	6	6	15	17	8	15	17	5	11	10
						U2	3	14	23	1	6	9	4	5	10	4	14	24
						XX	-	-	2	-	-	-	-	1	2	-	-	-
RAZEM liczba ocenianych stanowisk/ ocen						17	30	35	17	30	35	17	30	35	17	30	35	
Uwagi: We wstępnym etapie prac (2011) monitorowano 17 stanowisk, w kolejnym etapie (2014) - 30 stanowisk, przy czym zrezygnowano z monitoringu stanowiska Wrzosówka i włączono do badań 14 nowych stanowisk. W roku 2018 zbadano 35 stanowisk, wprowadzając do badań 5 nowych stanowisk.																		

* Brak oceny oznacza, że stanowisko nie było badane w danym sezonie monitoringowym

Wyróżnienie różnic w ocenach: Kolorem zielonym wyróżniono zmianę oceny z niższej na wyższą, kolorem pomarańczowym – z wyższej na niższą, a szarym zmianę na stan nieznany (są to zmiany dotyczące dwóch ostatnich etapów prac). Kolorem niebieskim zaznaczono oceny bez zmian we wszystkich trzech etapach prac.

Inne uwagi: brak

III.A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE OBSZARÓW NATURA 2000

Tab. 6. Oceny: stanu ochrony, jego parametrów i wskaźników łącznie na obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym **kontynentalnym** w różnych okresach badawczych dla gatunku **czerwończyk fioletek** *Lycaena helle* - monitoring **skończony**

Nazwa parametru/ Stan ochrony	Nazwa wskaźnika/ Nazwa parametru	OCENA stanu gatunku <i>czerwończyk fioletek</i> <i>Lycaena helle</i> w obszarach Natura 2000												Suma monitorowanych obszarów Natura 2000			
		Liczba obszarów Natura 2000 z daną oceną:															
		FV			U1			U2			XX			poprzednio		teraz	
		poprzednio	teraz	2018	poprzednio	teraz	2018	poprzednio	teraz	2018	poprzednio	teraz	2018				
			2011	2014	2018	2011	2014	2018	2011	2014	2018	2011	2014	2018	2011	2014	2018
Populacja	indeks liczebności	1-	4	3	-	3	1	-	1	3	1	6	11	2	14	18	
	liczba obserwowanych osobników	2	4	3	2	3	-	2	1	5	2	6	10	2	14	18	
	Parametr: Populacja	2	4	3		3	1		1	4		6	10	2	14	18	
Siedlisko gatunku	baza pokarmowa	2	5	4	-	3	3	-	-	2	-	6	9	2	14	18	
	izolacja	-	4	4	1	4	5	-	-	-		6	8	1	14	18	
	powierzchnia siedliska	-	6	8	--	2	2	-	-	-	-	6	8	-	14	18	
	struktura roślinności*	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	
	wiatrochrony	-	7	8		1	2	-	-	-	-	6	8	-	14	18	
	zarastanie ekspansywnymi bylinami	-	2	5		5	5	-	1	-	-	6	8	-	14	18	
	zarastanie przez drzewa i krzewy	1	6	7	1	2	3	-	-	-	-	6	8	2	14	18	
	Parametr: Siedlisko gatunku	2	3	3	-	3	4	-	2	3		6	8	2	14	18	
Perspektywy ochrony	1	3	2	1	4	5	-	1	2	-	6	9	2	14	18		
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)	2	1	-	-	5	4	-	2	6	-	6	8	2	14	18		

*Wskaźniki badane wyłącznie w 2011 r.

Uwaga: W 2011 roku badano 3 wskaźniki siedliskowe: *baza pokarmowa*, *struktura roślinności* i *zarastanie przez drzewa i krzewy*. W metodyce opisanej w przewodniku zrezygnowano z określania wskaźnika *struktura roślinności* i wprowadzono 3 nowe: *powierzchnia siedliska*, *wiatrochrony* oraz *zarastanie ekspansywnymi bylinami*.

Tab. 6A. Podsumowanie zmian ocen stanu ochrony i parametrów na obszarach Natura 2000, na których powtarzano badania, w regionie biogeograficznym kontynentalnym w różnych okresach badawczych dla gatunku czerwończyk fioletek *Lycaena helle* - monitoring **skończony**

Nazwa parametru /Stan ochrony	ZMIANY OCEN gatunku <u>czerwończyk fioletek</u> <i>Lycaena helle</i>									Suma obszarów Natura 2000, których monitoring powtarzano
	Liczba obszarów Natura 2000 z daną zmianą, w tym rzeczywistą									
	poprawa			pogorszenie			Zmiana z oceny XX	Zmiana na ocenę XX	Brak zmian	
	o 1 stopień	o 2 stopnie	Razem	o 1 stopień	o 2 stopnie	Razem				
Parametr: Populacja	-	-	-	2	1	3	-	2	9	14
Parametr: Siedlisko gatunku	-	-	-	2	-	2	-	1	11	14
Perspektywy ochrony	-	-	-	4	-	4	-	1	9	14
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)	-	-	-	2	1	3	-	1	10	14
UWAGI: np. podanie informacji o zmianach pozornych									

OMÓWIENIE I PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE OBSZARÓW NATURA 2000

Stanowiska monitorowane w 2018 r. były zlokalizowane na terenie 18 obszarów Natura2000. Liczba stanowisk w poszczególnych obszarach wynosiła jedno za wyjątkiem Puszczy Białowieskiej i doliny Potoku Oleśnicy (dwa) i Ostoi Nadliwieckiej (trzy). Dla ośmiu obszarów nie przygotowano raportu, ponieważ nie uznano, aby dane z monitorowanych pojedynczych stanowisk były reprezentatywne dla obszaru.

III.A.1. Wskaźniki stanu ochrony, aktualne oddziaływania i przewidywane zagrożenia w regionie biogeograficznym kontynentalnym

1. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników populacji na obszarach Natura 2000

Liczba obserwowanych osobników

Wskaźnik ten w przypadku trzech z 18 obszarów (16,7%) został oceniony na FV, pięciu (27,8%) – U2, a 10 (55,6%) – XX. Oceny U1 nie było. Zmiana nastąpiła w przypadku pięciu obszarów z U1 na U2 (Baranów, Ostoja Nadliwiecka), z FV na U2 (łąki Howohuckie), z U1 na XX (Mrowle łąki) oraz z U2 na XX (Bierutów).

Indeks liczebności

Wskaźnik ten w przypadku trzech z 18 obszarów (16,7%) został oceniony na FV, jednego (5,6%) - U1, trzech (16,7%) – U2, 11 (61,1%) – XX. Zmiana nastąpiła w przypadku pięciu obszarów z U1 na U2 (Baranów, Ostoja Nadliwiecka), z FV na U2 (łąki Howohuckie), z U1 na XX (Mrowle łąki) oraz z U2 na XX (Bierutów).

Izolacja

Wskaźnik ten w przypadku czterech z 18 obszarów (22,2%) został oceniony na FV, pięciu (27,8%) – U1, a ośmiu (44,4%) – XX. Oceny U2 nie było. Jedyna zmiana dotyczyła obszaru Mrowle łąki - z FV na U1.

2. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników siedliska gatunku na obszarach Natura 2000

Baza pokarmowa

Wskaźnik ten w przypadku czterech z 18 obszarów (22,2%) został oceniony na FV, trzech (16,7%) - U1, dwóch (11,1%) – U2 (Mrowle łąki, Ostoja Nadliwiecka), dziewięciu (50%) – XX. Zmiana nastąpiła w przypadku trzech obszarów tj. Wzgórza Kunowskie z FV na U1, Mrowle łąki z U1 na U2 oraz Ostoja Nadliwiecka z FV na U2.

Powierzchnia siedliska

Wskaźnik ten w przypadku ośmiu z 18 obszarów (44,4%) został oceniony na FV, dwóch (11,1%) – U1, a ośmiu (44,4%) – XX. Oceny U2 nie było. Zmiana nastąpiła tylko w przypadku jednego obszaru z FV na XX (Bierutów).

Wiatrochrony

Wskaźnik ten w przypadku ośmiu z 18 obszarów (44,4%) został oceniony na FV, dwóch (11,1%) – U1, a ośmiu (44,4%) – XX. Oceny U2 nie było. Zmiana nastąpiła tylko w przypadku jednego obszaru z FV na XX (Bierutów).

Zarastanie ekspansywnymi bylinami

Wskaźnik ten w przypadku pięciu z 18 obszarów (27,8%) został oceniony na FV, pięciu (27,8%) – U1, a ośmiu (44,4%) – XX. Oceny U2 nie było. Zmiana nastąpiła tylko w przypadku jednego obszaru z FV na XX (Bierutów).

Zarastanie przez drzewa i krzewy

Wskaźnik ten w przypadku siedmiu z 18 obszarów (38,9%) został oceniony na FV, trzech (16,7%) – U1, a ośmiu (44,4%) – XX. Oceny U2 nie było. Zmiana nastąpiła tylko w przypadku obszaru Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszewskiego z FV na U1 oraz w przypadku Bierutowa z FV na XX.

3. Stan i zmiany w czasie w zakresie poszczególnych aktualnych oddziaływań dla gatunku na obszarach Natura 2000

Najwięcej wymienionych oddziaływań wiązało z użytkowaniem kośnym łąk, będących siedliskiem czerwończyka fioletka. Wpływ negatywny był w przypadku koszenia (A03, A03.01) za wyjątkiem koszenia nieintensywnego (A03.02). Negatywnym oddziaływaniem było również zaniechanie/brak koszenia (A03.03) i powiązane z tym procesy sukcesji (K02, K02.01). Struktura oddziaływań była zbliżona do tej z 2014 roku.

4. Stan i zmiany w czasie w zakresie i intensywności poszczególnych przewidywanych zagrożeń dla gatunku na obszarach Natura 2000

Zagrożenie były i są bardzo podobne do oddziaływań.

III.A.2. Stan ochrony i jego parametry w regionie biogeograficznym kontynentalnym - na obszarach Natura 2000

1. Stan i zmiany w czasie parametru populacji na obszarach Natura 2000

Trzy z 18 obszarów (16,7%) otrzymało ocenę FV, jeden (5,6%) – U1, cztery (22,2%) – U2, a 10 (55,6%) - XX. W żadnym z obszarów nie uległa poprawie ocena tego parametru. W przypadku trzech obszarów nastąpiło jego pogorszenie (z FV na U2 – Łąki Nowohuckie, z U1 na U2 - Baranów i Ostoja Nadliwiecka), w przypadku dwóch z

U1 zmiana na ocenę XX (z U1 - Mrowle Łąki oraz z U2 – Bierutów; uznano, że dane są z monitorowanych na ich terenie stanowisk nie stanowią wystarczającej podstawy do oceny stanu gatunku na poziomie obszarów), a w pozostałych dziewięciu zmian nie odnotowano.

2. Stan i zmiany w czasie parametru siedliska gatunku na obszarach Natura 2000

Trzy z 18 obszarów (16,7%) otrzymało ocenę FV, cztery (22,2%) – U1, trzy (16,7%) – U2, a osiem (44,4%) - XX. W żadnym z obszarów nie uległa poprawie ocena tego parametru. W przypadku dwóch obszarów nastąpiło jego pogorszenie (z U1 na U2 - Ostoja Nadliwiecka), w przypadku jednego (Bierutów) zmiana z oceny U2 na XX (uznano, że dane są z monitorowanego na jego terenie stanowiska nie stanowią wystarczającej podstawy do oceny stanu gatunku na poziomie obszaru), a w pozostałych 11 zmian nie odnotowano.

3. Stan i zmiany w czasie parametru perspektyw ochrony gatunku na obszarach Natura 2000

Cztery z 18 obszarów (22,2%) otrzymało ocenę U1, sześć (33,3%) – U2, a osiem (44,4%) - XX. Żaden z obszarów nie otrzymał oceny FV. W żadnym z obszarów nie uległa poprawie ocena tego parametru. W przypadku czterech obszarów nastąpiło jego pogorszenie (z FV na U1 – Mrowle Łąki i Łąki Nowohuckie; z U1 na U2 - Baranów i Ostoja Nadliwiecka), w przypadku jednego (Bierutów) zmiana z oceny U2 na XX (uznano, że dane są z monitorowanego na jego terenie stanowiska nie stanowią wystarczającej podstawy do oceny stanu gatunku na poziomie obszaru), a w pozostałych dziewięciu zmian nie odnotowano.

4. Stan ochrony gatunku i jego zmiany w czasie

Cztery z 18 obszarów (22,2%) otrzymało ocenę U1, sześć (33,3%) – U2, a osiem (44,4%) - XX. Żaden z obszarów nie otrzymał oceny FV. W żadnym z obszarów nie uległa poprawie ocena ogólna. W przypadku trzech obszarów nastąpiło jej pogorszenie (z FV na U2 – Łąki Nowohuckie, z U1 na U2 – Baranów i Ostoja Nadliwiecka), w przypadku jednego (Bierutów) zmiana z oceny U2 na XX (uznano, że dane są z monitorowanego na jego terenie stanowiska nie stanowią wystarczającej podstawy do oceny stanu gatunku na poziomie obszaru), a w pozostałych 10 zmian nie odnotowano.

III.B. POZOSTAŁE TABELY DOTYCZĄCE OBSZARÓW NATURA 2000

Tab. 7. Oceny: stanu ochrony i jego parametrów na poszczególnych obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym dla gatunku czerwończyk fioletek *Lycaena helle* - monitoring skończony

-	KOD OBSZARU Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Liczba stanowisk w obszarze Natura 2000			Województwo ew. kraina geograficzna	OCENY gatunku <u>czerwończyk fioletek</u> <i>Lycaena helle</i> na poszczególnych obszarach Natura 2000												
			Poprzednio		Teraz		Populacja			Siedlisko gatunku			Perspektywy ochrony			Stan ochrony (ocena ogólna)			
			2011	2014	2018		2011	2014	2018	2011	2014	2018	2011	2014	2018	2011	2014	2018	
1.	PLC200004	Puszcza Białowieska		-	2	podlaskie		-	XX		-	XX		-	XX		-	XX	
2.	PLH020065	Bierutów		1	1	dolnośląskie		U2	XX		U2	XX		U2	XX		U2	XX	
3.	PLH020091	Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszyckiego	2	2	2	dolnośląskie	FV	FV	FV	FV	U1	U1	U1	FV	FV	FV	FV	U1	U1
4.	PLH040027	Łąki Trzęślicowe w Foluszu	-	-	1	kujawsko-pomorskie	-	-	XX	-	-	U2	-	-	XX	-	-	U2	
5.	PLH060005	Dolina Środkowego Wieprza		1	1	lubelskie		XX	XX		XX	XX		XX	XX		XX	XX	
6.	PLH060025	Dolina Sieniochy		1	1	lubelskie		XX	XX		XX	XX		XX	XX		XX	XX	
7.	PLH060040	Dolina Łętowni		1	1	lubelskie		XX	XX		XX	XX		XX	XX		XX	XX	
8.	PLH060099	Uroczyska Lasów Strzeleckich		1	1	lubelskie		XX	XX		XX	XX		XX	XX		XX	XX	
9.	PLH120069	Łąki Nowohuckie	1	1	1	małopolskie	FV	FV	U2	FV	FV	FV	U1	FV	U1	FV	FV	U2	
10.	PLH140001	Ostoja Bagno Całowanie		1	1	mazowieckie		FV	FV		FV	FV		U1	U1		U1	U1	
11.	PLH140011	Ostoja Nadbużańska		-	1	mazowieckie		-	U1		-	FV		-	FV		-	U1	
12.	PLH140032	Ostoja Nadliwiecka		3	3	mazowieckie		U1	U2		U1	U2		U1	U2		U1	U2	

13.	PLH160013	łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą		1	1	opolskie		-	U2		-	U1		-	U1		-	U2	
14.	PLH180043	Mrowle łąki		1	1	podkarpackie		U1	XX		U2	U2		FV	U1		U2	U2	
15.	PLH200006	Ostoja Knyszyńska		1	1	podlaskie		XX	XX		XX	XX		XX	XX		XX	XX	
16.	PLH200008	Dolina Biebrzy		1	1	podlaskie		XX	XX		XX	XX		XX	XX		XX	XX	
17.	PLH260039	Wzgórza Kunowskie		1	1	świętokrzyskie		FV	FV		FV	U1		U1	U1		U1	U1	
18.	PLH300035	Baranów		1	1	wielkopolskie		U1	U2		U1	U1		U1	U2		U1	U2	
							FV	2	4	3	2	3	3	1	3	2	2	1	-
							U1	-	3	1	-	3	4	1	4	5	-	4	3
							U2	-	1	4	-	2	3	-	1	2	-	2	6
							XX	-	6	10	-2	6	8	-	6	9	-	7	9
							Suma obszarów	2	14	18		14	18	2	14	18		14	18

Uwagi: We wstępnym etapie prac badano stanowiska położone były na terenie 7 obszarów Natura 2000, ale raporty roczne przygotowano tylko dla 2 z nich.

* Brak oceny oznacza, że w obszarze Natura 2000 nie badano stanowisk w danym sezonie monitoringowym

Wyróżnienie różnic w ocenach: Kolorem pomarańczowym wyróżniono zmianę oceny z wyższej na niższą, a szarym - zmianę z określonej oceny na stan nieznaną lub na odwrót (są to zmiany dotyczące dwóch ostatnich etapów prac). Kolorem niebieskim zaznaczono oceny bez zmian we wszystkich trzech etapach prac.

Inne uwagi: brak

IV. PODSUMOWANIE INFORMACJI O STWIERDZONYCH GATUNKACH OBCYCH

Tab. 10. Lista gatunków obcych stwierdzonych łącznie na stanowiskach w trakcie monitoringu gatunku czerwończyk fioletek *Lycaena helle* monitoring **skończony**

Oceniony Obszar Natura 2000*	Id stanowiska	Stanowisko gatunku <u>czerwończyk fioletek</u> <i>Lycaena helle</i>	Obserwowane GATUNKI OBCE**				
			Nazwa polska	Nazwa łacińska	Poprzednio		Teraz
					2011	2014	2018
Rośliny							
Baranów	5165	Baranów	Kolczurka klapowana	Echinocystis lobata (F. Michx.) Torr. & A. Gray			+
Baranów	5165	Baranów	Nawłóć kanadyjska	Solidago canadensis L.		+	+
	5156	Bobry k. Radomska	Nawłóć kanadyjska	Solidago canadensis L.		+	+
Ostoja Nadliwiecka	5186	Chodów	Kolczurka klapowana	Echinocystis lobata (F. Michx.) Torr. & A. Gray		+	+
Ostoja Nadliwiecka	5186	Chodów	Nawłóć kanadyjska	Solidago canadensis L.		+	+
Ostoja Nadliwiecka	5186	Chodów	Szczaw omszony	Rumex confertus Willd.		+	+
	3613	Dziadowa Kłoda koło Sycowa.	Nawłóć kanadyjska	Solidago canadensis L.	+		
Ostoja Nadliwiecka	5231	Golice	Kolczurka klapowana	Echinocystis lobata (F. Michx.) Torr. & A. Gray			+
Ostoja Nadliwiecka	5231	Golice	Winobluszcz zaroślowy	Parthenocissus inserta (A.Kern.) Fritsch		+	
	5315	Gorzów Śląski	Rudbekia naga	Rudbeckia laciniata L.			+
Bierutów	4450	Kijowice	Nawłóć kanadyjska	Solidago canadensis L.		+	+
Bierutów	4450	Kijowice	Nawłóć późna	Solidago gigantea Aiton	+	+	+
Bierutów	4450	Kijowice	Wrotycz maruna	Tanacetum parthenium (L.) Sch. Bip.	+	+	
	5316	Kochłowice	Rudbekia naga	Rudbeckia laciniata L.		+	+
	4025	Łączany-Ziemiełowice	Kolczurka klapowana	Echinocystis lobata (F. Michx.) Torr. & A. Gray		+	
	4025	Łączany-Ziemiełowice	Nawłóć kanadyjska	Solidago canadensis L.	+	+	+
	4025	Łączany-Ziemiełowice	Nawłóć późna	Solidago gigantea Aiton		+	+
Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą	5649	Markotów Duży	Nawłóć kanadyjska	Solidago canadensis L.		+	+
Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą	5649	Markotów Duży	Nawłóć późna	Solidago gigantea Aiton		+	+

Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszyckiego	5448	Miodary koło Oleśnicy	Nawłóć późna	Solidago gigantea Aiton		+	+
Mrowle Łąki	5173	Mrowla	Nawłóć późna	Solidago gigantea Aiton		+	+
Ostoja Bagno Całowanie	4421	Podbiel	Nawłóć późna	Solidago gigantea Aiton	+	+	+
Wzgórza Kunowskie	5335	Rudka	Nawłóć kanadyjska	Solidago canadensis L.		+	+
Wzgórza Kunowskie	5335	Rudka	Nawłóć późna	Solidago gigantea Aiton			+
Wzgórza Kunowskie	5335	Rudka	Uczep amerykański	Bidens frondosa L.			+
	4168	Smogorzów	Nawłóć kanadyjska	Solidago canadensis L.			+
	4168	Smogorzów	Nawłóć późna	Solidago gigantea Aiton	+		+
Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszyckiego	3612	Sokołowice koło Oleśnicy	Nawłóć późna	Solidago gigantea Aiton		+	+
Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszyckiego	3612	Sokołowice koło Oleśnicy	Nawłóć kanadyjska	Solidago canadensis L.	+		
Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszyckiego	3612	Sokołowice koło Oleśnicy	Nawłóć wąskolistna	Solidago graminifolia (L.) Elliott	+		
Dolina Łętowni	4429	Władysławin	Nawłóć kanadyjska	Solidago canadensis L.			+
	4436	Włodawka	Nawłóć kanadyjska	Solidago canadensis L.		+	
	4348	Wólka	Nawłóć kanadyjska	Solidago canadensis L.	+	+	+
Ostoja Nadliwiecka	5247	Wólka Leśna	Życica wielokwiatowa	Lolium multiflorum Lam.		+	

* Brak wpisanego obszaru oznacza, że stanowisko jest położone poza siecią Natura 2000.

** Obecność gatunku obcego zaznaczono, jako „+”, a jego nie stwierdzenie w danym sezonie, jako „-”. Brak wpisu oznacza, że stanowisko nie było w ogóle badane w danym sezonie monitoringowym.

Tab. 10A. Porównanie stwierdzonych gatunków obcych na stanowiskach gatunku czerwończyk fioletek *Lycaena helle* z poprzednimi latami - monitoring **skończony**

L.p	STWIERDZONE		Liczba stanowisk		
	GATUNKI OBCE NA STANOWISKACH GATUNKU <u>czerwończyk fioletek</u> <i>Lycaena helle</i>		Poprzednio		Teraz
	Nazwa polska	Nazwa łacińska	2011	2014	2018
Rośliny					
1.	Kolczurka klapowana	Echinocystis lobata (F. Michx.) Torr. & A. Gray		1	4
2.	Nawłóć kanadyjska	Solidago canadensis L.	5	9	10
3.	Nawłóć późna	Solidago gigantea Aiton	2	7	9
4.	Nawłóć wąskolistna	Solidago graminifolia (L.) Elliott	1	-	-
5.	Rudbekia naga	Rudbeckia laciniata L.		1	2
6.	Szczaw omszony	Rumex confertus Willd.		1	1
7.	Uczep amerykański	Bidens frondosa L.		-	1
8.	Winobluszcz zaroślowy	Parthenocissus inserta (A.Kern.) Fritsch		1	-

9.	Wrotycz maruna	Tanacetum parthenium (L.) Sch. Bip.	1	1	-
10.	Życica wielokwiatowa	Lolium multiflorum Lam.		1	-

PODSUMOWANIE INFORMACJI O STWIERDZONYCH GATUNKACH OBCYCH

W 2018 r. na 17 badanych stanowiskach stwierdzono występowanie 6 obcych gatunków roślin, głównie nawłoci kanadyjskiej i nawłoci późnej stwierdzonych odpowiednio na 10 i 9 stanowiskach. Nie zanotowano obecności 4 gatunków obserwowanych w poprzednich sezonach badań.

V. UWAGI DO METODYKI I EWENTUALNE PROPOZYCJE ZMIAN NA PODSTAWIE PROWADZONYCH BADAŃ

W przypadku stanowisk intensywnie użytkowanych można rozważyć monitoring czerwończyka fioletka w pierwszym pokoleniu zamiast w drugim. Dzięki temu uniknie się sytuacji, że powierzchnia badawcza zostanie skoszona w okresie pojawu gatunku. Wadą tego rozwiązania jest jednak fakt, że liczebność poszczególnych pokoleń może się znacznie różnić od siebie.

Ponieważ sposób użytkowania wpływa na perspektywy ochrony gatunku na stanowisku, proponuje się, aby uwzględnić go jako jeden z elementów wpływających na ocenę perspektyw na tych stanowiskach, na których będzie możliwe ustalenie sposobu użytkowania, w następujący sposób:

- 1) intensywny wypas, jedno lub dwukrotne koszenie niskie całej powierzchni (w tym przynajmniej jedno z koszeń przypadające ewidentnie na czas składania jaj/rozwój larw); długotrwały brak użytkowania - wskazuje na złe perspektywy
- 2) średnio intensywny wypas/jednokrotne wysokie koszenie całej powierzchni lub koszenie rotacyjne fragmentów siedliska w terminie wpływającym negatywnie na część populacji; krótkotrwały brak użytkowania – wskazuje na perspektywy niezadowalające
- 3) sporadyczny wypas/jednokrotne wysokie koszenie całej powierzchni w terminie zupełnie niekolidującym z bionomią gatunku (np. jesienią), koszenie mozaikowe na zasadzie rotacyjnego wysokiego koszenia wybranych fragmentów w czasie, gdy gatunek znajduje się w stadium poczwarki lub imago - wskazuje na dobre perspektywy.

VI. SKUTECZNOŚĆ PODJĘTYCH DZIAŁAŃ OCHRONNYCH ORAZ PROPOZYCJE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH

Na zdecydowanej większości stanowisk (29) nie prowadzono celowych działań ochronnych. Niemniej w kilku przypadkach wykonawcy zwrócili uwagę, że ekstensywne użytkowanie kośne znacznych fragmentów łąk na stanowisku ogranicza ekspansję trzciny i krzewów, co wpływa korzystnie na stan siedliska gatunku. Nie zawsze jednak użytkowanie kośne jest skuteczne, np. w przypadku łąk Nowohuckich naprzemienne koszenie określonych fragmentów łąk i ziołorośli późną jesienią – wpływa bardzo korzystnie na populację rdestu węzownika, nie zapobiega jednak ekspansji trzciny.

Przykłady inicjatyw ochronie gatunku i ich skuteczności:

Kijowice: W latach 2011 – 2013 w ramach współpracy lokalnych rolników ze Stowarzyszeniem Ekologicznym Eko – Unia zostało wykoszonych kilka hektarów łąk, w tym - siedliska przylegające bezpośrednio do stanowiska badawczego „Kijowice”. Koszenie to miało miejsce dzięki projektowi pt. „Trwałe zachowanie zagrożonych siedlisk i

motyli w sieci Natura 2000 w Południowo Zachodniej Polsce”. Skutkiem koszenia był wzrost bioróżnorodności roślinności i entomofauny, toteż można określić skutek tych działań jako pozytywny. Samo stanowisko nie jest jednak koszone od kilku lat, a jego stan, jak i stan populacji utrzymuje się od mniej więcej 8 lat na tym samym, złym poziomie. Dodatkowym działaniem Stowarzyszenia Eko - Unia było postawienie w 2013 roku u wlotu polnej drogi kierującej na stanowisko z drogi Kijowice-Kruszowice tablicy o charakterze edukacyjnym. Z prywatnych rozmów z mieszkańcami wsi wynika, że tablica ta spełnia swoje zadanie – zwiększa świadomość lokalnej społeczności odnośnie cennych gatunków i ich wymagań siedliskowych.

Łączany: W latach 2011-2013 w ramach projektu "Trwałe zachowanie zagrożonych siedlisk i motyli w sieci Natura 2000 w południowo-zachodniej Polsce" (EKO-Unia Wrocław) na działce 237/6 wykonano wycinkę zadrzewień olchy i wierzy oraz regularnie koszone łąkę. Usunięcie drzew doświetliło łąkę i stworzyło warunki do odtworzenia siedliska w przyszłości. Szansy tej jednak nie wykorzystano i ta część stanowiska ponownie zarasta z braku użytkowania, jako trwały użytek zielony.

Markotów: Działania w latach 2011-2014 w ramach projektu Stowarzyszenia Eko-Unia z Wrocławia pt. „Trwałe zachowanie zagrożonych siedlisk i motyli w sieci Natura 2000 w południowo-zachodniej Polsce”. Jego podstawą było zachęcenie właścicieli łąk do właściwego gospodarowania, tak by było możliwe zachowanie na łąkach roślin żywicielskich dla gąsienic motyli oraz gatunków nektarodajnych dla dorosłych owadów. Działania prowadzono w obrębie niewielkiej części całego siedliska (kilka działek ewidencyjnych). Nie doprowadziły one do wytworzenia pożądanych nawyków użytkowania. Łąki albo nie są obecnie koszone albo są koszone w złych dla gatunku terminach. Zagęszczenie rdestu węzownika należy tu do najniższych w obrębie zajmowanego przez gatunek siedliska.

Miodary: Właściwe użytkowanie tej łąki jest prowadzone od jesieni 2014 roku przez Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA z Wrocławia, które jest jej właścicielem [działka geodezyjna nr 137/1 (Gmina Dobroszyce, obręb Miodary) o powierzchni 24 hektarów]. Stosowane jest ekstensywne użytkowanie; wysokie (15 cm) koszenie mozaikowe po 15 września (siano jest zabierane poza działkę) oraz karczowanie wysokich drzew zacierających łąkę. 1 kwietnia 2017 r. roku posadzono na skraju działki od północnego zachodu 400 tarnin w pasie o długości 100 m by oddzielić ją wiatrochronem od pól uprawnych (w ramach małego, lokalnego projektu ekologicznego - działanie Towarzystwa Przyrodniczego Ziemi Oleśnickiej w porozumieniu i we współpracy ze Stowarzyszeniem Ekologicznym EKO-UNIA).

Sokołowice: Właściwe użytkowanie tej łąki jest prowadzone od jesieni 2014 roku przez Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA z Wrocławia, które jest jej właścicielem [działka geodezyjna nr 137/1 (Gmina Dobroszyce, obręb Miodary) o powierzchni 24 hektarów]. Stosowane jest ekstensywne użytkowanie; wysokie (15 cm) koszenie mozaikowe po 15 września (siano jest zabierane poza działkę) oraz karczowanie wysokich drzew zacierających łąkę. 1 kwietnia 2017 r. roku posadzono na skraju działki od północnego zachodu 400 tarnin w pasie o długości 100 m by oddzielić ją wiatrochronem od pól uprawnych (w ramach małego, lokalnego projektu ekologicznego - działanie Towarzystwa Przyrodniczego Ziemi Oleśnickiej w porozumieniu i we współpracy ze Stowarzyszeniem Ekologicznym EKO-UNIA).

Proponowane działania to: Rotacyjne wysokie wykaszanie fragmentów stanowiska w terminach nieszkodliwych dla gatunku, najlepiej wtedy gdy znajduje się w stadium poczwarki, niedopuszczanie do ekspansji nawłoci późnej, odkrzaczanie.

VII. INNE UWAGI

Obecna częstotliwość obserwacji monitoringowych w zasadzie uniemożliwia uchwycenie jakichkolwiek rzeczywistych trendów odnośnie liczebności biorąc pod uwagę zmienne warunki pogodowe, co czyni całą (zbyt!) rozbudowaną i uciążliwą sprawozdawczość w dużej mierze jedynie sztuką dla sztuki. A porównywanie ze sobą stanowisk jest sprzeczne pod względem liczby obserwowanych osobników jest sprzeczne z założeniami metody transektu.

VIII. WYKONAWCY MONITORINGU

Tab. 11. Eksperti lokalni badanych stanowisk gatunku czerwończyk fioletek *Lycaena helle* wg obszarów Natura 2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym - monitoring **skończony**

Lp.	Lokalizacja stanowiska gatunku <i>czerwończyk fioletek Lycaena helle</i>			Id stanowiska	Nazwa stanowiska gatunku*	NAZWISKO EKSPERTA LOKALNEGO (wykonawcy monitoringu)**		
	KOD Obszaru Natura 2000	obszar Natura 2000 – nazwa	województwo kraina geograficzna			poprzednio		teraz
						w roku 2011	w roku 2014	w roku 2018
1.	PLH060025	Dolina Sieniochy	lubelskie	4428	Antoniówka	Wiaczesław Michalczuk	Wiaczesław Michalczuk	Wiaczesław Michalczuk
2.	PLH300035	Baranów	wielkopolskie	5165	Baranów		Sławomir Pawlak	Sławomir Pawlak
3.			łódzkie	5156	Bobry k. Radomska		Stefan Sobczak, Tadeusz Kurzac	Stefan Sobczak, Tadeusz Kurzac
4.	PLH140032	Ostoja Nadliwiecka	mazowieckie	5186	Chodów		Marcin Kutera	Bogdan Klejzerowicz
5.			podlaskie	5148	Ciechanowiec - Pałatki		Bogdan Klejzerowicz	Bogdan Klejzerowicz
6.	PLH140011	Ostoja Nadbużańska	mazowieckie	11087	Drohiczyn - Ruska Strona			Bogdan Klejzerowicz
7.			dolnośląskie	3613	Dziadowa Kłoda koło Sycowa.	Dariusz Tarnawski, Marcin Kadej	Dariusz Tarnawski	Dariusz Tarnawski, Marcin Kadej
8.	PLH140032	Ostoja Nadliwiecka	mazowieckie	5231	Golice		Marcin Kutera	Bogdan Klejzerowicz
9.			opolskie	5315	Gorzów Śląski		Tomasz Blaik	Tomasz Blaik, Brak.
10.	PLC200004	Puszcza Białowieska	podlaskie	11151	Janowo			Izabela Dziekańska, Marcin Sielezniew
11.	PLH200008	Dolina Biebrzy	podlaskie	4489	Kapice (dolina Biebrzy)	Krzysztof Frąckiel, Marcin Sielezniew	Marcin Sielezniew	Izabela Dziekańska, Marcin Sielezniew
12.	PLH020065	Bierutów	dolnośląskie	4450	Kijowice	Adam Malkiewicz, Radosław Stelmaszczyk	Agnieszka Sala	Adam Malkiewicz
13.			opolskie	5316	Kochłowice		Tomasz Blaik	Tomasz Blaik, Brak.
14.			podlaskie	11135	Kosiorki za Ciechanowcem			Bogdan Klejzerowicz
15.			opolskie	4025	Łączany-Ziemielowice	Tomasz Blaik	Tomasz Blaik	Adam Malkiewicz
16.	PLH060005	Dolina Środkowego Wieprza	lubelskie	4462	Łąki Ciechańskie	Krzysztof Pałka	Krzysztof Pałka, Łukasz Dawidowicz	Krzysztof Pałka, Arkadiusz Dębała

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2015-2018

17.	PLH060099	Uroczyśka Lasów Strzeleckich	lubelskie	4463	łąki nad Wełnianką	Krzysztof Pałka	Krzysztof Pałka, Łukasz Dawidowicz	Krzysztof Pałka, Arkadiusz Dębała
18.	PLH120069	Łąki Nowohuckie	małopolskie	4344	Łąki Nowohuckie	Łukasz Przybyłowicz	Łukasz Przybyłowicz	Łukasz Przybyłowicz
19.	PLH160013	Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą	opolskie	5649	Markotów Duży		Adam Malkiewicz	Tomasz Blaik, Brak
20.			świętokrzyskie	4439	Międzylesie	Mariusz Gwardjan	Mariusz Gwardjan	Mariusz Gwardjan
21.	PLH020091	Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszyckiego	dolnośląskie	5448	Miodary koło Oleśnicy		Dariusz Tarnawski	Dariusz Tarnawski, Marcin Kadej
22.	PLH180043	Mrowle Łąki	podkarpackie	5173	Mrowla		Konrad Kata	Konrad Kata, brak
23.			podlaskie	3531	Ogrodniczki	Marcin Sielezniew, Izabela Dziekańska, Anna Misiukiewicz	Marcin Sielezniew, Izabela Dziekańska	Izabela Dziekańska, Marcin Sielezniew
24.	PLH140001	Ostoja Bagno Całowanie	mazowieckie	4421	Podbiel	Paweł Walkiewicz	Paweł Walkiewicz	Paweł Walkiewicz
25.	PLH260039	Wzgórza Kunowskie	świętokrzyskie	5335	Rudka	Marcin Kutera	Marcin Kutera	Marcin Kutera
26.			opolskie	4168	Smogorzów	Tomasz Blaik	Tomasz Blaik	Tomasz Blaik, Brak
27.	PLH020091	Dolina Oleśnicy i Potoku Boguszyckiego	dolnośląskie	3612	Sokołowice koło Oleśnicy	Dariusz Tarnawski, Marcin Kadej	Dariusz Tarnawski	Dariusz Tarnawski, Marcin Kadej
28.	PLH200006	Ostoja Knyszyńska	podlaskie	5754	Straszewo		Marcin Sielezniew	Izabela Dziekańska, Marcin Sielezniew
29.	PLH040027	Łąki Trzęślicowe w Folszu	kujawsko-pomorskie	11201	Szubin			Bartłomiej Pacuk, brak
30.	PLC200004	Puszcza Białowieska	podlaskie	11150	Teremiski			Izabela Dziekańska, Marcin Sielezniew
31.			mazowieckie	5329	Treblinka		Bogdan Klejzerowicz	Bogdan Klejzerowicz
32.	PLH060040	Dolina Łętowni	lubelskie	4429	Władystawin	Wiaczesław Michalczuk	Wiaczesław Michalczuk	Wiaczesław Michalczuk
33.			lubelskie	4436	Włodawka	Marek Hołowiński	Marek Hołowiński	Krzysztof Pałka, Arkadiusz Dębała
34.			mazowieckie	4348	Wólka	Jan Dziekański, Izabela Dziekańska	Jan Dziekański, Marcin Sielezniew	Jan Dziekański, Izabela Dziekańska, Marcin Sielezniew
35.	PLH140032	Ostoja Nadliwiecka	mazowieckie	5247	Wólka Leśna		Marcin Kutera	Bogdan Klejzerowicz
36.			świętokrzyskie	4459	Wrzosówka	Mariusz Gwardjan	-	-

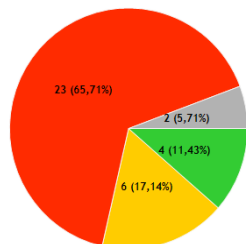
* Wyświetlonym drukiem zaznaczono stanowiska badane w monitoringu gatunków i siedlisk przyrodniczych PMS po raz pierwszy w roku 2018.

** Brak wykonawcy oznacza, że stanowisko nie było monitorowane w danym okresie prac.

IX. SYNTETYCZNE PODSUMOWANIE WYNIKÓW MONITORINGU GATUNKU

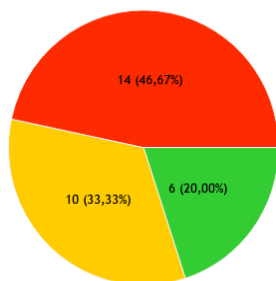
REGION KONTYNETALNY

Populacja 2018

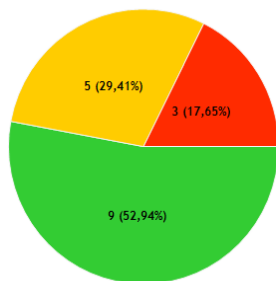
■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

Populacja 2014

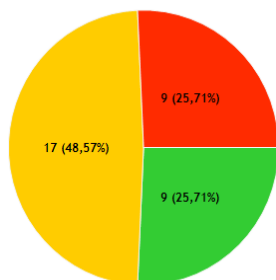
■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

Populacja 2011

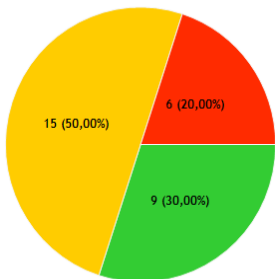
■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

Siedlisko 2018

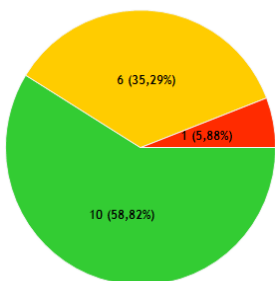
■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

Siedlisko 2014

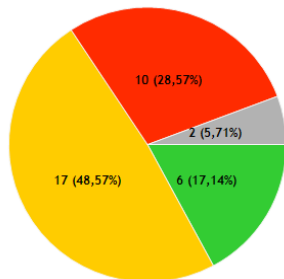
■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

Siedlisko 2011

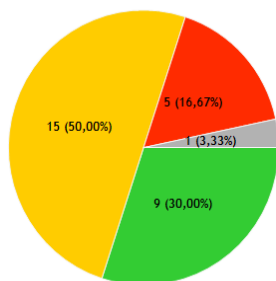
■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

Perspektywy ochrony 2018

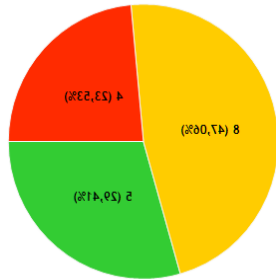
■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznanym

Perspektywy ochrony 2014

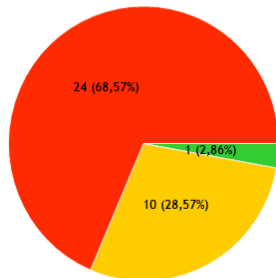
■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznanym

Perspektywy ochrony 2011

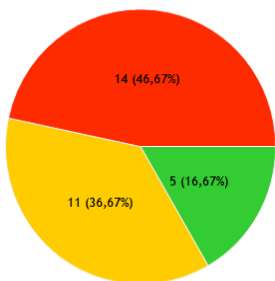
■ FV – stan właściwy ■ U1– stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznany

Ocena ogólna 2018

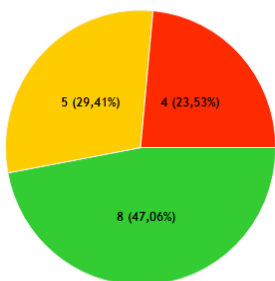
■ FV – stan właściwy ■ U1– stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznany

Ocena ogólna 2014

■ FV – stan właściwy ■ U1– stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznanym

Ocena ogólna 2011

■ FV – stan właściwy ■ U1– stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznanym

Region kontynentalny

Populacja

Gatunek w postaci dorosłej obserwowano na większości stanowiskach. Wyjątkiem były stanowiska Kochłowice, Mrowla, Wólka, Szubin. W przypadku dwóch z nich gatunek był obserwowany poza badaniami monitoringowymi w czasie lotu p[ierwszego pokolenia (Szubin) lub w stadium gąsienicy (Mrowla). Generalnie czerwoczyk fioletek był w sezonie mało liczny, a do tego miało miejsce przyspieszenie fenologiczne wynikające z warunków pogodowych (wysoka temperatura, susza). Stan populacji

w przypadku większości stanowisk (76,7%) został oceniony jako zły U2, 20% - jako średni (U1) i tylko 13,37% - jako dobry FV (Łączany-Ziemiełowice, Miodary k. Oleśnicy, Podbiel, Sokołowice k. Oleśnicy). Zły stan populacji wiązał się prawie wyłącznie z niską liczebnością. Zdecydowana większość stanowisk jest nieizolowana.

W przypadku 10 z 30 stanowisk monitorowanych powtórnie (33,3%) nastąpiło pogorszenie stanu populacji z porównaniu z rokiem 2014 r., w tym na dwóch stanowiskach aż o dwa stopnie z FV na U2 (Łąki Nowohuckie, Władysławin). Poprawę odnotowana zaledwie w przypadku dwóch stanowisk (6,7%) z U2 na FV (Łączany-Ziemiełowice) oraz z U1 na FV (Podbiel).

W świetle wyników monitoringu stan populacji gatunku w regionie biogeograficznym kontynentalnym należałoby uznać jako zły (U2), bo tak oceniono większość stanowisk. Wiele jednak na to wskazuje, że niskie liczebności obserwowane w roku 2018 były w dużej mierze skutkiem niekorzystnych warunków pogodowych. Wydaje się, że bardziej adekwatną oceną była by ocena U1 uwzględniająca fakt, że krajowe zasoby gatunku mierzone liczbą populacji są wciąż dość znaczące, choćby w porównaniu do krajów ościennych.

Siedlisko

Stan siedlisk w przypadku prawie połowy stanowisk (48,6%) został oceniony jako niezadowolający U1. Po dziewięć stanowisk (25,7%) otrzymało ocenę właściwą FV oraz złą U2. Najłabiej ocenianym wskaźnikiem jakości siedliska była baza pokarmowa. Powierzchnia monitorowanych stanowisk, choć bardzo zróżnicowana (od 0,5 ha (Teremiski) do 400 ha (Podbiel)) była w zdecydowanej większości przypadków (88,6%) właściwa. Nieźle były również oceniane wskaźniki związane z zarastaniem.

W przypadku 3 z 30 stanowisk monitorowanych powtórnie (10%) nastąpiła poprawa oceny z U1 na FV (Miodary k. Oleśnicy, Podbiel) lub z U2 na U1 (Kijowice), a w przypadku czterech stanowisk pogorszenie o jeden stopień (Ciechanowiec – Pałatki, Golice, Sokołowice k. Oleśnicy) lub o dwa (Wólka Leśna). W przypadku zdecydowanej większości stanowisk (76,7%) zmian nie odnotowano.

W świetle wyników monitoringu stan siedlisk gatunku w regionie biogeograficznym kontynentalnym należy ocenić jako niezadowolający (U1) ponieważ taką ocenę otrzymało większość stanowisk.

Perspektywy ochrony

Perspektywy ochrony zostały ocenione ogólnie lepiej niż stan populacji. W przypadku 17 stanowisk (48,7%) uznano je za niezadowolające U1, 10 (28,6%) za złe U2 i 6 (17,1%) za dobre FV. Złe perspektywy dotyczą stanowisk Antoniówka, Baranów, Bobry k. Radomska, Chodów, Golice, Kochłowice, Międzyziesie, Ogrodniczki, Wólka, Wólka Leśna). Oceny niezadowolające i złe wynikały głównie z obserwowanych zmian sukcesyjnych oraz nieodpowiedniego użytkowania. W przypadku 3 z 30 stanowisk monitorowanych powtórnie (10%) nastąpiła poprawa oceny z porównaniu z rokiem 2014 r. z tj. z U2 na U1 (Dziadowa Kłoda, Kijowice, Smogorzów), co miało związek z wprowadzeniem ekstensywnego użytkowania, które wydaje się mieć pozytywny wpływ na lokalne populacje. Pogorszenie oceny z FV na U1 lub z U1 na U2 nastąpiło w przypadku 11 stanowisk (36,7%). Największą grupę (50%) stanowiły stanowiska, dla których zmian pespektyw nie odnotowano.

Najistotniejszą grupę oddziaływań, dotyczących 27 z 35 badanych stanowisk, stanowiły te związane z użytkowaniem kośnym łąk, będących siedliskiem czerwończyka fioletka. Koszenie może powodować bezpośrednią śmiertelność gąsienic i/albo redukcję dostępu do bazy roślin żywicielskich/nektarodajnych. Z kolei nieintensywne

koszenie może mieć wpływ pozytywny. W przypadku 20 stanowisk wskazywano na zachodzące procesy sukcesji, czyli postępujące zarastanie siedlisk łąkowych przez drzewa i krzewy oraz ekspansję bylin będące efektem zaniechania użytkowania. Natężenie tych procesów w 10 przypadkach określono jako słabe, co wynika z tego że jest to często proces stopniowy w odróżnieniu od użytkowania, którego efekt może być natychmiastowy. Zaniechanie koszenia (wymieniane w przypadku ośmiu stanowisk jest w perspektywie długoterminowej zawsze oddziaływaniem negatywnym, choć w krótkim terminie może przynieść znaczącą poprawę w przypadku powierzchni wcześniej intensywnie użytkowanych.

W świetle wyników monitoringu perspektywy ochrony w regionie biogeograficznym kontynentalnym należy ocenić jako niezadowalające (U1) ponieważ taką ocenę otrzymało większość stanowisk.

Ocena ogólna

Tylko w przypadku jednego stanowiska z 35 (2,9%) stan ochrony gatunku oceniono jako właściwy FV. W przypadku 10 był on niezadowalający U1 (28,6%), a aż 24 (68,6%) zły 2, co było głównie konsekwencją złego stanu populacji. Tylko przypadku 2 z 30 stanowisk monitorowanych powtórnie (6,7%) nastąpiła poprawa oceny o jeden stopień porównaniu z rokiem 2014 r z U2 na U1 (łączany-Ziemiełowice) lub z U1 na FV (Miodary k. Oleśnicy). W 11 przypadkach (36,7%) odnotowano pogorszenie oceny (w tym w przypadku łąk Nowohuckich o dwa stopnie), a w 17 zmian nie odnotowano (56,7%).

W świetle wyników monitoringu stan gatunku w regionie biogeograficznym kontynentalnym należałoby ocenić jako niezadowalający (U1).